

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА

Қонунчилик палатаси томонидан 2021 йил 12 октябрда қабул қилинган
Сенат томонидан 2021 йил 19 ноябрда
маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади гидрометеорология фаолияти соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Гидрометеорология фаолияти тўғрисидаги қонунчилик

Гидрометеорология фаолияти тўғрисидаги қонунчилик ушбу Қонун ва бошқа қонунчилик ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг гидрометеорология фаолияти тўғрисидаги қонунчилигида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

атроф табиий муҳит ифлосланишининг мониторинги — атроф табиий муҳитнинг ҳамда атмосфера ҳавоси, ер усти сувлари ва тупроқ ифлосланишининг доимий комплекс кузатувлари, шунингдек атроф табиий муҳит ҳолатини баҳолаш ва прогнозлаш;

гидрометеорологик ахборот — гидрометеорологик ҳодисалар ва атроф табиий муҳит ҳолатининг кузатувлари натижалари, шунингдек ишлов бериш ҳамда таҳлил қилиш йўли билан олинган, фойдаланиш, тарқатиш ва сақлаш учун мўлжалланган ахборот;

гидрометеорологик жараёнлар — атмосферанинг ва гидросферанинг ҳолатини тавсифловчи гидрометеорологик ҳодисаларнинг вақт ва маконда изчил ривожланиши;

гидрометеорологик жараёнларга фаол таъсир кўрсатиш — аҳолига, иқтисодиёт тармоқларига ва ижтимоий соҳага эҳтимол тутилган зарарни камайтириш учун гидрометеорологик жараёнларни атроф табиий муҳитга таъсир кўрсатиш орқали бошқариш (қўчкиларни мажбуран тушириш, дўл ёғишининг, ёғингарчиликларнинг, сел келишининг олдини олиш);

гидрометеорологик ҳодисалар — атмосферада, ер юзасида ва ундаги объектларда, ер усти сувларида рўй берадиган, гидрометеорологик шароитларни тавсифлайдиган жараёнларнинг намоён бўлиш шакллари (атмосфера босими, шамол, намлик, ҳаво ва сув ҳарорати, сув сатҳи ва сарфи, тошқинлар, селлар, аёзлар);

гидрометеорология фаолияти — метеорология, гидрология, гляциология, иқлимшунослик, агрометеорология, аэрология, авиация метеорологияси, атроф табиий муҳит ифлосланишининг мониторинги ва гидрометеорологик жараёнларга фаол таъсир кўрсатиш соҳасидаги гидрометеорологик ахборотни тайёрлаш (кузатиш, йиғиш, унга ишлов бериш, уни таҳлил қилиш, сақлаш ва ундан фойдаланиш), шунингдек уни тарқатиш жараёни;

ихтисослаштирилган гидрометеорологик ахборот — фойдаланувчининг талабларига мувофиқ тайёрланган ҳамда ишлов бериш, таҳлил қилиш, сақлаш ва тақдим этиш учун қўшимча ишлар ҳамда харажатлар талаб қилинадиган гидрометеорологик ахборот;

муҳофаза зонаси — гидрометеорологик станциялар ва постлар атрофида уларнинг ҳудуди чегарасидан икки юз метр масофада жойлашган, ёпиқ чизиқ билан чегараланган ер участкаси ёки сув акваторияси;

тезкор гидрометеорологик ахборот — аҳолининг ҳаётига ва соғлиғига таҳдид солиши, шунингдек атроф табиий муҳитга, иқтисодиёт тармоқларига ва ижтимоий соҳага зарар етказиши мумкин бўлган хавfli гидрометеорологик ҳодисалар тўғрисидаги зудлик билан тақдим этиладиган гидрометеорологик ахборот;

умумий гидрометеорологик ахборот — жамоатчилик фойдаланиши учун давлат ва хўжалик бошқаруви органларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, юридик ва жисмоний шахсларга тақдим этиладиган гидрометеорологик ахборот.

4-модда. Гидрометеорология фаолиятининг асосий принциплари

Гидрометеорология фаолиятининг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

глобаллик, тизимлилик ва узлуксизлик;

гидрометеорологик кузатувлар ва атроф табиий муҳит ифлосланишининг мониторинги натижасида олинган маълумотларни йиғиш, уларга ишлов бериш, уларни сақлаш ҳамда тарқатиш усулларининг бирлиги ва қиёсийлиги;

гидрометеорологик ахборотнинг тўлиқлиги, ишончилиги ва ундан фойдалана олиш;

очиқлик ва хавфсизлик.

5-модда. Гидрометеорология фаолиятининг глобаллиги, тизимлиги ва узлуксизлиги принципи

Гидрометеорология фаолиятининг глобаллиги, тизимлиги ва узлуксизлиги принципи атмосфера, гидросфера ҳамда тупроқнинг ўзаро боғлиқлик шартларини тавсифловчи гидрометеорологик ҳодисаларни комплекс ўрганишдан иборатдир.

Гидрометеорология фаолиятининг глобаллиги, тизимлиги ва узлуксизлиги принципи гидрометеорологик ҳодисаларнинг доимий мониторингини ўтказиш ҳамда гидрометеорологик кузатувлар маълумотлари фондини узлуксиз равишда шакллантириб бориш йўли билан таъминланади.

6-модда. Гидрометеорологик кузатувлар ва атроф табиий муҳит ифлосланишининг мониторинги натижасида олинган маълумотларни йиғиш, уларга ишлов бериш, уларни сақлаш ва тарқатиш усулларининг бирлиги ва қиёсийлиги принципи

Гидрометеорологик кузатувлар ва атроф табиий муҳит ифлосланишининг мониторинги натижасида олинган маълумотларни йиғиш, уларга ишлов бериш, уларни сақлаш ва тарқатиш усулларининг бирлиги ва қиёсийлиги принципи ўлчов воситаларини стандартлаштириш ҳамда метрологик назорат талабларига риоя этишдан, гидрометеорологик кузатувлар маълумотларини йиғишга, уларга ишлов беришга ва уларни таҳлил қилишга доир миллий ҳамда халқаро тавсиялар ва қоидаларга асосланган бирхиллаштирилган усуллар ҳамда ёндашувлардан фойдаланишдан иборатдир.

7-модда. Гидрометеорологик ахборотнинг тўлиқлиги, ишончилиги ва ундан фойдалана олиш принципи

Гидрометеорологик ахборотнинг тўлиқлиги, ишончилиги ва ундан фойдалана олиш принципи қарорлар қабул қилиш учун гидрометеорологик параметрларнинг етарли тўпламидан, ушбу ахборотдан фойдаланиш пайтида унинг қимматини ва долзарблигини сақлаб қолишдан, фойдаланувчи томонидан ахборотни самарали тарзда ўзлаштириш ва тушунишдан иборатдир.

Гидрометеорологик ахборотнинг тўлиқлиги, ишончилиги ва ундан фойдалана олиш принципи фойдаланувчилар томонидан қарорлар қабул қилиш учун ушбу ахборотни услубий жиҳатдан тўғри йиғиш, унга ишлов бериш, уни таҳлил қилиш ва ўзгартириш ҳисобидан таъминланади.

8-модда. Гидрометеорология фаолиятининг очиқлиги ва уни амалга ошириш хавфсизлиги принципи

Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорология хизмати маркази ўз фаолияти тўғрисидаги ахборот мавжуд бўлган очиқ ахборот ресурсларини шакллантиради ва улардан замонавий ахборот-коммуникация технологияларини қўллаган ҳолда фойдаланишини таъминлайди.

Гидрометеорология фаолиятини амалга ошириш хавфсизлиги техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш талабларига оғишмай риоя этиш йўли билан таъминланади.

9-модда. Гидрометеорология фаолиятининг объектлари

Атмосфера, гидросфера, тупроқ, шунингдек атроф табиий муҳитни ифлослантирувчи компонентлар гидрометеорология фаолиятининг объектларидир.

10-модда. Гидрометеорология фаолиятининг субъектлари

Гидрометеорология фаолиятининг субъектлари қуйидагилардан иборат:

Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорология хизмати маркази ва унинг ҳудудий бошқармалари;

давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари;

ўлчов воситаларининг метрологик аттестациясига оид махсус сертификат асосида гидрометеорология фаолиятини амалга оширувчи ташкилотлар ва давлат бошқаруви органларининг таркибий бўлинмалари;

ўлчов воситаларининг метрологик аттестациясига оид махсус сертификат асосида гидрометеорология фаолиятини амалга оширувчи юридик шахслар;

гидрометеорологик жараёнларга фаол таъсир кўрсатиш бўйича ихтисослаштирилган ташкилотлар;

гидрометеорология соҳасидаги илмий-тадқиқот ва таълим ташкилотлари.

Гидрометеорология фаолиятининг субъектлари Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорология хизматининг миллий тизимини ташкил этади.

2-боб. Гидрометеорология фаолияти соҳасини тартибга солиш

11-модда. Гидрометеорология фаолияти соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари

Гидрометеорология фаолияти соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари қуйидагилардан иборат:

давлат дастурларини ва бошқа дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш;

гидрометеорология фаолиятини амалга ошириш шартлари ва тартибини белгиловчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилиш, ҳисобга олиш ва ҳисобдорлик тизимларини ишлаб чиқиш;

гидрометеорологик кузатувлар ва ўлчовларнинг ягона давлат тизимини шакллантириш, такомиллаштириш ҳамда унинг ишлашини таъминлаш;

давлат бошқаруви органларини, шунингдек аҳолини атроф табиий муҳитнинг амалдаги ва прогноз қилинаётган ҳолати, ифлосланиши тўғрисидаги ахборот, шу жумладан тезкор ахборот билан таъминлаш;

давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг, юридик шахсларнинг гидрометеорологияга оид ишларни бажаришга доир фаолиятини мувофиқлаштириш;

инновация ва инвестиция фаолиятини амалга ошириш;

гидрометеорология, иқлим ўзгариши, атроф табиий муҳитнинг ифлосланиши соҳасида илмий фундаментал ва амалий тадқиқотларни амалга ошириш;

халқаро ҳамкорликни ривожлантириш.

12-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг гидрометеорология фаолияти соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

гидрометеорология фаолияти соҳасида ягона давлат сиёсати амалга оширилишини таъминлайди;

гидрометеорология фаолияти соҳасидаги давлат дастурларини тасдиқлайди ва уларнинг бажарилишини таъминлайди;

гидрометеорология фаолияти соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ўз ваколатлари доирасида қабул қилади;

давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг гидрометеорология соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштиради;

гидрометеорология фаолиятини амалга ошириш тартибини белгилайди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

13-модда. Гидрометеорология фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорология хизмати маркази гидрометеорология фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органидир (бундан буён матнда махсус ваколатли давлат органи деб юритилади).

Махсус ваколатли давлат органи:

гидрометеорология фаолияти соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширади;

гидрометеорология фаолияти соҳасидаги давлат дастурлари лойиҳаларини ишлаб чиқади ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритади;

гидрометеорология фаолияти соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ўз ваколатлари доирасида ишлаб чиқади ва тасдиқлайди;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқишда ўз ваколатлари доирасида иштирок этади;

кузатувлар олиб боради, гидрометеорологик ахборотни йиғади, унга ишлов беради, уни таҳлил қилади, сақлайди ва ундан фойдаланади;

Ўзбекистон Республикаси Гидрометеорологик ахборот давлат фондининг шакллантирилишини, тўлдирилишини, сақланишини ва ундан фойдаланилишини таъминлайди;

давлат бошқаруви органларини, маҳаллий давлат ҳокимияти органларини, юридик ва жисмоний шахсларни кузатиб борилаётган ҳамда кутилаётган гидрометеорологик шароитлар, иқлим ўзгариши, атроф табиий муҳитнинг ифлосланиш даражаси тўғрисидаги ахборот билан, шу жумладан тезкор гидрометеорологик ахборот билан таъминлайди;

давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, гидрометеорологик жараёнларга фаол таъсир кўрсатиш бўйича ихтисослаштирилган ташкилотлар, нодавлат ноижорат ташкилотлари билан ҳамкорлик қилади;

гидрометеорологик кузатувларнинг давлат тизими ривожлантирилиши ва такомиллаштирилишини, гидрометеорологик тармоқнинг модернизация қилинишини таъминлайди;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш ягона давлат тизимига киради ҳамда фавқулодда вазиятларда ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг аҳолини ва ҳудудларни табиий ва техноген хусусиятга эга фавқулодда вазиятлардан ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунчилигига мувофиқ амалга оширади;

гидрометеорология, иқлим ўзгариши, атроф табиий муҳитнинг ифлосланиши соҳасида илмий фундаментал ва амалий тадқиқотлар ўтказади;

ишлаб чиқариш ва ҳўжалик фаолияти объектларидан олисда муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда жойлашган атроф табиий муҳитнинг барча объектларида ифлослантирувчи моддалар мавжудлиги даражасининг узоқ муддатли тизимли кузатуви тарзидаги фон мониторингини амалга оширади;

гидрометеорологик ахборот тайёрлаш ҳамда атроф табиий муҳит ҳолати ва ифлосланишининг мониторинги халқаро тизимларини мувофиқлаштиради ва интеграция қилади;

гидрометеорология фаолияти соҳасида кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этади;